

KRIMINOLOGIAKO PROFESIONALEN ZALANTZAK ARGITZEKO BALIABIEAK INTERNETEN-1: Hiztegi espezializatuak.

Irakasgaia: Euskararen Arauak eta Erabilerak Kriminologiaren alorrean

SALDOA MARTIN, BORJA CAPILLA ETA TAMARA MAYÁN

AURKIBIDEA: I. Sarrera. II. Kriminologiako hiztegi espezializatuak eta baliabideak:
i. Drogei buruzko hiztegia. ii. Sexologiako hiztegia. iii. Psikopatologiaren hiztegia. iv. Hirugarren Sektoreko Hiztegi Teknikoa v. Delituen Zerrenda, zigor kodearen lexikoa eta Adingabeen legearen lexikoa. vi. Epaitegi-tako Lexikoa. vii. Epaitegi-tako lexikoa **III. Ondorioak. IV. Bibliografia.**

I. Sarrera

Duela gutxi sortu da kriminologiako gradua geure unibertsitatean. Askotan nahasten da kriminologia zuzenbidearekin, eta hau akats handia da. Egia da biek badituztela interes erkideak, baina kriminologia ez da huts-egiteetan gelditzen, baizik eta biktimen eta hauen kezketan oinarritzen da, hala ere beste eginkizunak ere baditu, hala nola ikerketa enpirikoa, prebentzioa...

Denok daukagu kriminologiaren ideia bat, baina ideia horiek zuzenak al dira?. Kriminologia diziplina berria ez den arren, duela gutxi sortu da gaur egun agertzen den edo ezagutzen dugun moduan. Lehenengo definizioak XIX. mendean sortu ziren, nahiz eta kriminologia terminoa berriagoa izan. Denboran zehar definizio hauek aldatuz joan dira, hemen adibide batzuk:

- 1876: Kriminologia delituaren arrazoiak aztertzen dituen diziplina da. Soziologian, psikologian eta antropologian oinarritzen den zientzia da. Baina bereziki medikuntzan eta zigor zuzenbidean du bere funtsa. (Lombroso, 1876)
- 2005: Kriminologiaren helburua delituaren arrazoiak eta egileak ulertzea da, honen prebentziorako tresnak prestatzeko eta delituari aurre egiteko. Kriminologiaren jardun-eremu nagusia auzitegien ingurukoa da (kartzelak, polizia, epaitegiak), baina gizartea bera eraldatzen du jomuga. (Garrido, 2005)

Bi definizio hauek zuzenak dira, baina gure ustez osatugabeak. Goiko bi definizioei erantsiko nizkieke bi ideia gehiago. Lehenengoa jakintza-alor anitzeko zientzia dela, eta bigarrena, biktimei zuzenduta dago. Gaur egun zientzia hau hedatuz doanez beste alor batzuk hartzen ditu barne, eta duarrik gabe hauek bat pertsonen laguntza da.

Bestalde kriminologia hainbat alor barneratzen dituen oso hiztegi luzea eta espezializatua dauka. Hau hainbat arazo eta larrialdi sortu dezake hiztegia gaizki jartzen baldin bada. Horregatik ezinbestekoa iruditzen zait kriminologiako hiztegi espezializatuak azaltzea eta barneratzea, egunen beten edozein arazorik aurkitzean, nola konpondu edota nola saihestu behar dugun jakiteko. Gero ikusiko duzuen bezala hainbat hiztegi espezializatuak daude, baina batzuk behar-beharrezkoak dira zientzia hau ondo garatzeko, adibidez, Drogei Buruzko Hiztegia, Psikopatologia Hiztegia eta Sexologia Hiztegia.

II. Baliabideak

i. Drogei buruzko hiztegia

Hiztegiaren tituluak dioen bezala, hiztegi honek drogei buruzkoa da. Gure gizartean garrantzi handia eta erabateko ondorioak dituen gaia da, inondik ere, drogarena eta drogaren munduarena. Horregatik ezinbestekoa da hainbat hizkuntzetan lan egitea gai honen inguruan, eta dudarik gabe euskara da hizkuntza hauetako da.

Ahalegin handiak egin dira hobetzeko, eta hiru hauek oso interesgarriak dira:

- Aurkitutako terminologia zuzentzea eta Euskaltzaindiaren arauetara egokitzea. Hitzen formak egokitzea batez ere: menpe - mende, adibidez, droga alor honetan bereziki, izenburutik beretik hasita, eratorri asko dituena.
- Gogoeta ahalegin handiagoa eskatu du terminologia sarrera askotarako, testu corpusean aurkitutako baliokideez gainera, beste ordain batzuk proposatzeak. Terminologiaren zentzurik estuenean jokaera hau aski eztabaidagarria baldin bada ere, 8 kontuan harturik, alde batetik, hiztegi hau ez dela testu corpus baten deskribatzaile soila, baizik eta, horrez gainera, gerora alor honetako gai buruz idazten edota itzultzen jardun behar dutenentzat lagungarri izan nahi duela, eta, bestetik, kontuan harturik orobat oraindik ere euskaraz ez dela existitzen gai hauei buruzko diskurtso autonomo finkatu bat, horretara bidean dagoela baizik, zilegi ez ezik, komenigarri ere iruditu zaigu hiztegi honetan bildu diren terminologia sarrera askorentzat ordain bat baino gehiago proposatzea, hiztegi honetaz baliatuko den idazle, erredaktore edo itzultzaileak bere diskurtsoa egoki antolatzeko aukera errazagoak eta moldagarriagoak izan ditzan.
- Azkenik, gogoeta ahalegin handia egin behar izan da orobat, euskara-gaztelaniazko testu corpusean agertzen ziren sarrera terminologikoez gainera, haien osagarri, beste hizkuntza batzuetan gai honi buruz dauden hiztegitatik beste sarrera zerrenda bat aukeratzeko. Hain zuzen ere, gai hauei buruz euskaraz dagoen testu multzoa, esan bezala, oraindik aski urria delarik, normala da testu horietan ukitzen diren gaiak ere alor honetan erabil daitezkeen guztiak ez izatea, eta, 9 horrenbestez, testuotan islatzen den terminologia ere urri samarra izatea. Urritasun hori osatzeko, beste zenbait hiztegitatik hartu dira sarrerak, eta euskarazko testu itzulietan haien ordainik aurkitu ezin zitekeenez, hiztegi honen egileek berariaz asmatu dituzten haietzako ordainak. Proposamentzat hartu behar dira, beraz, ordainok, eta proposamen balioa aitortu behar zaie, eta ez ordain terminologiko frogatuarena. Era honetako sarrerak hiztegi honetako sarrera eta azpisarreraren heren bat dira, gutxi gorabehera.

III. Ikasleen ekarpenak

3

Hiztegi tematiko soilak izan nahi du hiztegi honek. Alegia, drogari eta drogaren munduari nolabait dagozkion adierazpenak biltzen ditu. Hiztegia euskaraz zein gaztelaniaz dago, hau da, hitz nagusia erdaraz dago eta bere alboan euskaraz nola jarri behar den agertzen da. Hiztegi honetako kontzeptuak eta hitzak argitzeko hainbat hiztegi erabili dira, bai euskarazkoak, gaztelaniazkoak, hiztegi frantsesak eta hiztegi ingelesak. Hauek dira adibide batzuk:

- Enciclopedia de la psicología y pedagogía. Ed. Sedney-Lidis. Madril, 1984
- Manual del residente de Psiquiatría. Ed. Smithkline Beecham.
- Medicina y salud. 12. lib. Ed. Círculo. Valentzia, 1985.
- The Alcohol and Other Drug Thesaurus. U.S. Department of Health and Human Services. U.S. Government Printing Office, 1995.
- Justizia, Lan eta Gizarte Segurantzaren Sailaren dokumentuak
- Osakidetzako dokumentuak

Hiztegi honetan laburdura batzuk erabili dira lana errazteko:

Adj. Adjetivo

Biol. Biología

Bot. Botánica

Col. Coloquial

Hab. Uso habitual

Sust. Sustantivo

Med. Medicina

Hiztegi honekin bukatzeko hainbat adibide jarriko ditut, horrela ikusiko dituzue nola dauden jarrita eta zenbat itzulpen atera dezakegu erdarazko hitz batekin.

Abandono: 1. Abandonatze, babesgabete, baztertze, uzte. Prevenir la aparición o agravamiento de situaciones de maltrato/abandono infantil = Haurrei tratatu txarra emateari edo haurrak utzita izateari aurrea hartzen edo halako egoerak txartu ez daitezen laguntzea. 2. (Droga; drogari) uzte, lagatze. abandono de tratamiento Sendabidea uzte, tratamendua uzte.

Abstinencia:

1. Aldentze, atzeratze. 2. Abstinentzia, ez kontsumitze. Poder expresar lo que sientes y poder defender tus derechos puede hacer que te sientas mejor y se refuerce tu satisfacción por la abstinencia = Sentitzen duzuna adierazi ahal izateak eta zure eskubideak defenditu ahal izateak, hobeto sentiaraz zaitzakete, eta ez kontsumitzeko desioa indar diezazukete. periodo de abstinencia Aldenaldi, utzialdi, abstinentzialdi. *Abstinentzi epealdi. síndrome de abstinencia Droga faltaren síndrome, abstinentzia síndrome.

Alteración:

1. alteración psicosensorial Aldaketa psikosentsorial.
2. alteración psicósomática Aldaketa psikosomatiko.
3. alteración psíquica Aldaketa psikiko.
4. alteración respiratoria Arnasketaren aldaketa. Arnasketaren gorabehera, arnas estutze.
5. alteración sensorial Zentzumenen aldaketa. Zentzumenen gorabehera.
6. alteración somática Aldaketa somatiko.
7. alteración visual Ikusmenaren aldaketa. Ikusmenaren gorabehera.

URLa: <http://www.drogomedia.com/eu/diccionarios/0-todos/>

ii. Sexologiako Hiztegia

Hiztegi honek, sexologiari eta sexualitateari inguruko munduari buruzko kontzeptuak euskaratzen dituen hiztegia da. Sexologiako Hiztegia, bi helburu nagusi ditu: alde batetik, sexologian euskaraz erabiltzen den terminologia zehazteko eta sistematizatzeko beharrari erantzutea, eta, bestetik, alorrari dagozkion terminoak ikuspegi sexologiko batetik definitzea.

Sexologia: Sexu eta sexualitateari buruzko ezagutzak bildu egiten dituen giza- eta zientzia-diziplina da, alde biologiko, psikologiko zein soziologikotik.

Hiztegi hau, sexologiari buruzko lehen urratzat hartu dezakegu euskararen munduari dagokionean gutxienez. Badira, sexologiarekin zerikusia duten kontzeptuei buruz hitz egiten dituzten beste hiztegi espezializatuak ere, baina bakarrik parafiletan zentratzen dira. Hiztegi honek, ordea, sexologiako mundu guztia barneratzen du; beraz beste hiztegiak baino askoz beteagoa da.

Adibidea:

biluzgorritu:

ES: desnudar (se)
FR: déshabiller
EN: undress, denude, strip
ad. Arropa guztia kendu.

biluzi:

ES: desnudar, desnudo
FR: déshabiller, désabillé, nu
EN: undress, naked, nude
1. ad. Norbaiti arropa erantzi. 2. izondf. Jantzita ez dagoena.

Hiztegi honek, zenbait lanbidetako profesionalentzat lagungarri gertatuko da. Hasteko, sexologiako profesionalentzat noski; baina, baita ere, kriminologoentzat ere. Kriminologoek ere, sexu adizioei buruz lan egiten dute, baita ere, parafiliak edo sexualitatearen kontzeptuaren interpretazio arriskutsuei buruz ere. Adizio edo jokabide sexual arriskutsuak eramaten dituzten pertsonak ere askotan delitu mota ezberdinen atzean daudelako. Horregatik kriminologo batentzat sexologiari buruzko hiztegi hau oso baliagarria izango da, noizbait, kontzeptu hauekin lan egin behar badu.

URLa: http://extranet.hospitalcruces.com/doc/adjuntos/Sexologiako_Hiztegia.pdf

iii. Psikopatologiaren Hiztegia

Hiztegi honek, buruko aztoramen ezberdinen euskarazko itzulpenean oinarritzen da. Bere helburua psikopatologiaren munduko hitzen euskarazko itzulpen zuzena egitea da. Psikopatologiaz hitz egiten dugunean; adimen-urritasunez, buruko aztoramenak eta horrelako anomaliari buruz hitz egiten dugu. Azkenean, psikologia klinikoan eta psikiatrian aztertzen eta zuzentzen saiatzen diren gaizotasunei buruzko hiztegi bat da.

Psikopatologia: Nahasmendu mentalak aztertzen dituen psikologiaren alorra, horien ezaugarriak deskribatuz, arrazoiak ikertuz diagnostiko zuzen baterako irizpideak zehaztuz, horien sailkapena eratuz eta terapia egokia garatuz.

Adibideak:

<i>Trastornos de identidad</i>	Nortasun arazoak
<i>Travestismo fetichista</i>	Trabestismo fetitxista
<i>Tricíclico</i>	Trizikliko
<i>Tricotilomanía</i>	Trikotilomania

Hiztegi hau, psikologia, psikiatria, kriminologia eta psikopatologiarekin lan egiten duten ikasle eta profesional guztientzako baliabide garrantzitsu bat izan daiteke. Izan ere, osasun mentaleko ekimenerako eta psikiatriaren bilakaerarako tresna interesgarria izango dela uste delako.

Hori dela eta, kriminologoentzako ekarpen garrantzitsua da, zeren eta, psikopatologia kriminologian oso sakon ikertzen eta ikasten den gaia da. Izan ere, gaizkile askok, buruko trastornoren bat bultzatuta jarduten dute. Bestalde, delituaren ondorioengatik biktima asko traumak eraginak, trastorno asko aurkezten dituzte, ala nola, TEPT-a (Trastorno de Estres Postraumático). Horregatik, Psikopatologiaren Hiztegia ezinbestekoa da Kriminologiaren Munduan, eta bere erabilera beharrezko izan beharko litzake Kriminologiaren arloan, Psikopatologiaren inguruan ikerketa edo lan bat eginez gero, honi profesionaltasun handiagoa emateko. Beti ere, aipatutako lanak euskaraz eginez gero, hiztegi hau euskal kriminologoentzako premiazko baliabide bat da eta.

Azkenik, esan beharra dago, hiztegi honek, aurrekoak bezala, euskararen normalizazioa bultzatzen saiatzen dela. Psikopatologiaren Hiztegia, euskarazko profesionalentzako balio handiko laguntza da, zeren eta, hiztegi honen ekarpenei gabe; kriminologiako profesionalak adibidez, bere ikerketa egiteaz gain hitz tekniko eta espezifikoen itzulpena egin beharko lukete.

URLa: <http://antigua.ome-aen.org/euskera/hiztegia/sarrera.htm>

iv. Hirugarren Sektoreko Hiztegi Teknikoa

Hirugarren Sektoreko Hiztegi Teknikoa 2009ko azaroan sortu zen, EDE Fundazioak eta Suspergintza Elkarteko Euskara Batzordeak egina. Egileak hauek izan arren, Labayru Ikastegiak gainbegiratu eta zuzendu zuen hiztegia.

III. Ikasleen ekarpenak

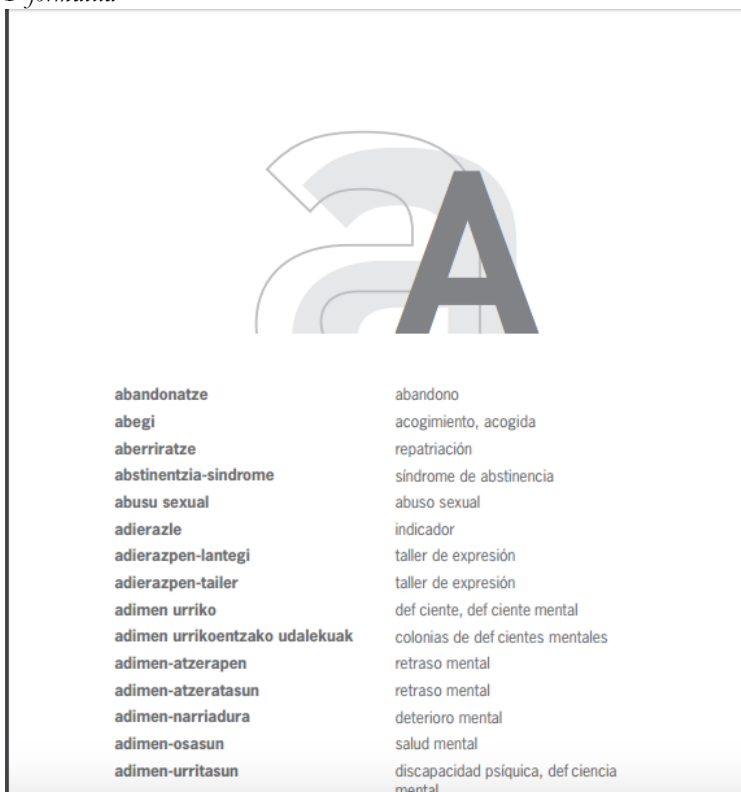
6

Hiztegi hau Euskadiko Hirugarren Sektoreko elkarte-sarean banandu da, eguneroko jardunean euskaraz aritzen direnek tresna baliagarria eskura dezaten, Hirugarren Sektorean euskararen erabilera areagotu dadin eta euskaraz ekoizten diren materialak geroz eta zuzenagoak izan daitezen.

Baliabide hau sarean egotea izan da egileek hasieratik zeukaten asmoa, denon eskura egon eta modu errazean gaurkotua izan dadin, eta helburu hau lortu dute. Izan ere, *Hirugarren Sektoreko Hiztegi Teknikoa* denon eskura dago, bai pdf formatuan zein sarean. Hiztegi honetan bilaketaren bat egiteko ez dago zailtasunik, egin beharreko gauza bakarra interneten hiztegia bilatzea da. Behin hau eginda, bi aukera agertzen dira sarean: lehenengoa, hiztegia pdf formatuan irekitzea edo deskargatzea; bigarrena, berriz, sarean bertan bilaketa egitea da; hau da, kontsultatu nahi den hitza hiztegiaren bilatzailean sartzea.

Hiztegiaren adibideak

PDF formatua

abandonatze	abandono
abegi	acogimiento, acogida
aberriratzte	repatriación
abstinentzia-sindrome	síndrome de abstinencia
abusu sexual	abuso sexual
adierazle	indicador
adierazpen-lantegi	taller de expresión
adierazpen-tailer	taller de expresión
adimen urriko	deficiente, deficiente mental
adimen urrikoentzako udalekuak	colonias de deficientes mentales
adimen-atzerapen	retraso mental
adimen-atzeratasun	retraso mental
adimen-narriadura	deterioro mental
adimen-osasun	salud mental
adimen-urritasun	discapacidad psíquica, deficiencia mental

<http://www.3shiztegia.net/3-sektoreko-hiztegi-teknikoa.pdf>

Sareko bilaketa

www.3shiztegia.net/Default.aspx

Esta página está escrita en euskera ¿Quieres traducirla? No Traducir No traducir nunca del euskera Configuración

3. SEKTOREROKO HIZTEGI TEKNIKOA

Euskara-Gaztelania
Gaztelania-Euskara

BILAKETA **HIZTEGIA**

gaztelania-euskara **BILATU**

retraso mental adimen-atzerapen

Aurrean duzun hiztegia hau, Euskadiko Hirugarren Sektoreko entitateen hizkuntza-beharrizanei erantzuteko sortu da. Eguneroko jardunean euskaraz aritzen direnek tresna baliagarria eskura dezaten, beti ere, euskararen erabilera areagotu dadin eta euskaraz ekoizten diren materialak geroz eta zuzenagoak izan

URLa: <http://www.3shiztegia.net/>

7

v. Delituen zerrenda, Zigor Kodearen Lexikoa eta Adingabeen Legearen Lexikoa

Azken urteetan, Euskal Herrian, euskarazko terminologia juridikoaren normalizazioan aurrerapauso nabariak eman dira. Honekin lotuta hainbat lan egin dira euskaraz:

- Unibertsitateetan euskaraz jorratutako testugintza juridikoa.
- Epaitegiatako agiriak normalizatzeko Batzordeak egiten diharduen lana.
- EHUK, Deustuko Unibertsitateak eta IVAPek euskaratu dituzten eta euskaratzen diharduten lege testu nagusiak.

Lan hauek guztiek, corpus juridiko sendoa osatzen dute, euskarazko terminologia juridiko aberats batez. Alde honetatik benetan pauso oso handiak eman ahal izan dira eta eman dira, baina hala ere beti dago oraindik asko egiteko.

Honekin lotuta, euskara juridikoarekin lotuta dauden eta ezinbestekoak diren hiru hiztegi aukeratu ditut, *Delituen Zerrenda*, *Zigor Kodearen Lexikoa* eta *Adingabeen Legearen Lexikoa*, hain zuzen ere.

Zuzenbide penalak eta kriminologiak erlazio handia izan dute historian zehar, lehenago aipatu den bezala. Horregatik, garrantzi handikoa iruditzen zait kriminologiaren baliabide bezala Zigor Kodea eta Delituen Zerrenda euskaraz edukitzea. Horrela, alor honetan testu profesionalak egiterako orduan delituei eta hauen zigorre dagozkien terminologia egokia erabiltzeko aukera ematen digute hiztegi hauek.

Honekin batera, aipatu beharrekoa da Adingabeen Legea, Zigor Kodearekin estu-estu lotuta dagoelako. Izan ere, bere izenak esaten duen bezala, Lege honek adingabeen kasuetan aplikatu beharreko arauak eta zigorrak ezartzen ditu. Beraz, Zigor Kodeak eta Delituen Zerrendak Kriminologiarekin erlazioa badaukate, bistakoa da Adingabeen Legeak erlazio berbera daukala.

Horregatik, Adingabeen Legea eta Zigor Kodea aztertzea garrantzi handikoa iruditzen zait, helduen zein adingabeen jokabideak baita jokabide horiek dauzkaten ondorio edo zigorrak euskaraz nola adierazi behar diren azaltzen delako hiztegi horietan. Horrela, lehen aipatu dudana bezala, testu profesionalak egiteko erraztasun gehiago edukiko ditugu, euskarazko terminologia juridiko aberatsagoa lortzeaz gain.

Hiru hiztegi hauek PDF formatuan daude, gaztelaniako eta euskarako ordainak jasotzen dituzte, eta ez daukate bilatzailerik, dokumentu soilak dira.

Hiztegien adibideak

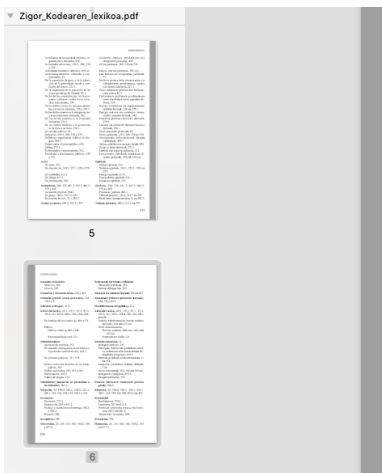
Delituen zerrenda

TIPO DE DELITOS	DELITUEN ZERRENDA
ABANDONO DE FAMILIA	FAMILIA BERTAN BEHERA UZTEA
ABANDONO DE FUNCIÓN PÚBLICA	FUNTZIO PUBLIKOA BERTAN BEHERA UZTEA
ABANDONO DE MENORES	ADINGABEKOK BERTAN BEHERA UZTEA
ABANDONO DE MENORES CON PELIGRO PARA EL NIÑO	ADINGABEKOK BERTAN BEHERA UZTEA UMEA ARRISKUAN JARRIZ
ABANDONO DE MENORES SIN PELIGRO PARA EL NIÑO	ADINGABEKOK BERTAN BEHERA UZTEA UMEA ARRISKUAN JARRI GABE
ABORTO	ABORTUA
ABORTO HONORIS CAUSA	HONORIS CAUSA ABORTUA
ABORTO PRODUCIDO POR LA EMBARAZADA	HAURDUNAK ERAGINDAKO ABORTUA

III. Ikasleen ekarpenak

Zigor Kodearen Lexikoa

8

CÓDIGO PENAL

Acuerdos societarios
Abusivos, 291.
Lesivos, 292.

Acusación y denuncia falsas, 456 y 457.

Acusador privado (costas procesales), 124, 126.2 y 3.

Adicción (a drogas), 21.2.

Administración, 49.1, 49.3, 83.1, 83.2, 105.2, 121, 305.4, 308.4, 326, 434 y 626.
De Justicia (delitos contra la), 446 a 471.

Pública
Delitos contra la, 404 a 445.
Responsabilidad civil, 121.

Administradores
Apropiación indebida, 252.
De caudales embargados, secuestrados o depositados (malversación), 435.3.
De personas jurídicas, 31 y 318.
Delitos contra los derechos de los trabajadores, 318.
Delitos societarios, 290, 293 a 295.
Malversación, 435.3.
Tráfico de drogas, 370.

Sozietateak hartutako erabakiak
Abusuzko erabakiak, 291.
Erabaki kaltegarriak, 292.

Akusazio eta salaketa falsuak, 456 eta 457.

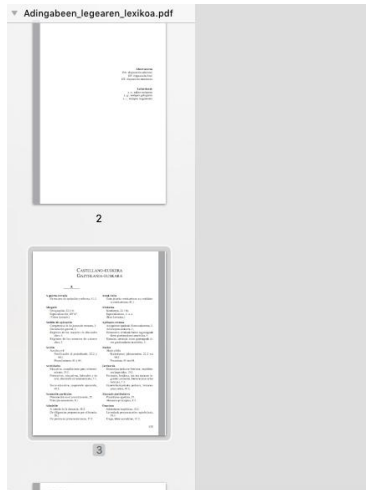
Akusatzaile pribatua (prozesuko kostuak), 124, 126.2 eta 3.

Mendekotasuna (drogeko), 21.2.

Administrazioa, 49.1, 49.3, 83.1, 83.2, 105.2, 121, 305.4, 308.4, 326, 434, 449.1 eta 626.
Justizia Administrazioa (horren aurkako delitak), 446.etik 471.era.
Herri Administrazioa
Horren aurkako delituak, 404.etik 445.era.
Erantzukizun zibila, 121.

Administratzaileak, 31.
Bidegabe jabetzea, 252.
Enbargatu, bahitu edo gordailuan utzitako ondasunen administratzaileak (bidegabeko eragitzea), 435.3.
Persona juridikoen administratzaileak, 31 eta 318.
Langileen eskubideen aurkako delituak, 318.
Delitu sozietarioak, 290, 293.etik 295.era.
Bidegabeko eragitzea, 435.3.
Drogak trafikitzea, 370.

Adingabeen Legearen Lexikoa

CASTELLANO-EUSKERA
GAZTELANIA-EUSKERA

A

A puerta cerrada
En recurso de apelación y reforma, 41.1.

Abogado
Designación, 22.1.b).
Especialización, DF 4.ª.
(Véase *Letrado*.)

Ámbito de aplicación
Competencia de los jueces de menores, 2.
Declaración general, 1.
Régimen de los mayores de dieciocho años, 4.
Régimen de los menores de catorce años, 3.

Acción
Acción civil
Notificación al perjudicado, 22.2 y 64.1.
Procedimiento, 61 y 64.

Actividades

Ateak itxita
Gora jotzeko errekurtsioan eta eraldaketarekurtsioan, 41.1.

Abokatua
Izendatzea, 22.1.b).
Especializatzea, 4. a. x.
(Ikus *Letradua*.)

Aplikazio-eremua
Adingabeen epaileak. Euren eskumena, 2.
Adierazpen orokorra, 1.
Hemezortzi urtekoak baino nagusiagoak diren gizabanakoen araubidea, 4.
Hamalau urtekoak baino gazteagoak diren gizabanakoen araubidea, 3.

Akzioa
Akzio zibila
Kaltetunari jakinaraztea, 22.2 eta 64.1.
Prozedura, 61 eta 64.

Jarduerak

vi. Epaitegietako lexikoa

Tituluak dioen bezala epaitegietan erabiltzen den lexikoa azaltzen da Hiztegi honetan. Oso aberatsa da eta zalantzak argitzeko erabili behar da. Hiztegi hau bakarrik euskaraz eta gazteleraz dago, baina hala izanda oso ondo planteatuta dago.

Hemen adibide batzuk;

Gaztelania	Euskaraz
Abandono de destino	Destinoa bertan behera utzi
Abandono de familia	Familia abandonatzea
Abandono de función pública	Funtzio publikoa bertan behera uzte
Abandono de menor	Adingabea abandonatze

vii. Polizia hiztegia

Aurrerago aipatu dudan bezala, kriminologia delituaren eskutik doa, beraz, poliziaren terminologia ezagutzeta eta alor honetan euskararen erabilera egokia egitea (termino eta arauak ondo erabiltzea) garrantzi handikoa da, euskararen normalizazioa lortu ahal izateko.

Polizia Hiztegia interneten aurkitu daiteke, Ertzainaren webgunean. Zerbitzu honen bidez, polizia-terminoak hainbat hizkuntzatan kontsultatu eta mantendu ahal izango dira eta poliziaren terminologia erabili ahal izango da euskaraz, ingelesez, frantsesez eta alemanez.

Sarean dagoen baliabidea denez, bilaketa espezifikoak egin behar da; hau da, kontsultatu nahi den hitza edo terminoaren eremu-zuhaitza bilatu behar da, terminoaren definizioa lortzeko.

Hiztegiaren adibidea

Terminoak	Kategoria gramatikala	Definizioa
abiltuaren adierazpenaren akta		Askatasuna aldi baterako kendu dioten pertsonak egindako adierazpen edo aitortpenaren ziurtagiria, testigantza, idazpen edo ziurtasun ofiziala.
lekukoaren adierazpenaren akta		Zerbait ikusi duen pertsonak egindako adierazpen edo aitortpenaren ziurtagiria, testigantza, idazpen edo ziurtasun ofiziala; izan ere, pertsona horrek besteei gertatutakoaren berri eman ahal die ziurtasun handiz eta nola gertatu den azaldu.
salaketaren akta		Agintari eskudunari delitu edo hutsegite (zigorra behar duen egintza, alegia) baten berri eman izanaren ziurtagiria, testigantza, idazpen edo ziurtasun ofiziala.
norbait desagertu izana salatzeak akta		Agintari eskudunari norbait leku ezezagunaren batean dagoela (bizirik dagoen jakin barik) esan izanaren ziurtagiria, testigantza, idazpen edo ziurtasun ofiziala.
deskonezioaren akta		Bi gauzen arteko konexioa (konexio elektrikoa, esate baterako) eten izanaren ziurtagiria, testigantza, idazpen edo ziurtasun ofiziala.
ibilgailuaren geldialdiaren amaieraren akta		Pertsona edo gauzen garraio bide bat dagoen lekutik aldatzea baimendu izanaren ziurtagiria, testigantza, idazpen edo ziurtasun ofiziala.
abiltoketaren akta		Pertsona bati bere askatasuna aldi baterako kendu izanaren ziurtagiria, testigantza, idazpen edo ziurtasun ofiziala.
abiltoketaren, ulermenaren eta eskubideez baliatzearen akta		Pertsona bati bere askatasuna aldi baterako kendu, dituen eskubideak azaldu, abiltokuak horiek ulertu eta ondoren, horiek erabili izanaren ziurtagiria, testigantza, idazpen edo ziurtasun ofiziala.
abiltotua bere eskubideez baliatzearen akta		Askatasuna aldi baterako ez duenak bere eskubideak erabili izanaren ziurtagiria, testigantza, idazpen edo ziurtasun ofiziala.
sartu eta miaztearen akta		Toki batera sartu eta barrua ezkutuan egon daitekeen zerbait aurkitzeko aztertu izanaren ziurtagiria, testigantza, idazpen edo ziurtasun ofiziala.

Hiztegi hau sarean aurkitu daiteke, lehen aipatu dudan bezala, baina lana errazteko eta interneten bilaketa egin behar ez izateko, hemen daukazue sareko helbidea:

https://www.ertzaintza.net/wps/portal/ertzaintza!/ut/p/c4/04_SB8K8xLLM9MSSzPy8xBz9CP0os3hPN2OP0DA3AwN3UzdDA88AH4Ngl7BAT09DA_3g1FL9gmxHRQDadw3X/

III. Ondorioak

Baliabide hauek (aipatu ez diren beste hainbatekin batera) oso lagungarriak gertatzen dira kriminologiaren alorrean euskararen normalizazioa bideratzeko. Izan ere, hiztegi hauek testu profesionalak idazteko orduan zalantza terminologikoak azaltzen dituzte, esparru desberdinetan espezializaturiko hiztegiak dira eta. Gainera, aipatu beharrekoa da baliabide hauetako batzuk euskaraz gain, ingelesez eta frantsesezko ordainak dituztela. Modu honetan, euskararen normalizazioa sustatzeaz gain, kriminologiaren alorra beste hizkuntzetara zabaltzean laguntzen dute hiztegi hauek, hizkuntza-eskubideei onura handia eginez.

III. Ikasleen ekarpenak

1

Dena den, euskararen normalizazioa lortzeko oraindik hizkuntzari dagokionez aldaketa asko egin behar dira, nahiz eta zenbait hiztegi aurkitu arren, hutsune asko daudelako kriminologiaren alorrean. Aipatzekoa da baita ere, kriminologiako testu gehienak ingelesez eginda daudela, eta hauek euskarara itzultzeko, lehenago hizkuntza ofizialetara itzuli behar direla.

Amaitzeko, hiztegi hauek laguntza handikoak diren arren, hutsuneak betetzeko eta kriminologian euskara bermatzeko baliabide hauek lantzen jarraitu behar da, terminologia gehiago itzuliz eta testu profesionalak idazteko erraztasun gehiago sortzeko.

IV. Bibliografia

KRIMINOLOGIA ETA BERE APLIKAZIOAK: DELIKUENTZIAREN PREBENTZIOA ETA DELINKUENTEEN BERGIZARTERATZEA, Ione Berrocal, Diana Martín, Amaia Núñez, Iñaki Pérez, Diana TejedorEHU, Zuzenbide Fakultatea, Kriminologiako Gradua

LA IMPORTANCIA Y ROL DE LA CRIMINOLOGÍA EN LA ACTUALIDAD ARGENTINA: DESAFÍOS Y PERSPECTIVAS, Juan Sebastián De Stéfano

<http://www.monografias.com/trabajos89/la-criminologia-historia/la-criminologia-historia3.shtml#ixzz3uIneKcWL>

Psikopatologiako hiztegia

Delituen Zerrenda

Zigor Kodearen Lexikoa

Adingabeen Legearen Lexikoa

Drogei Buruzko Hiztegia: Argitalpena: 2002ko iraila. Aleak: 1.000 Koordinazioa: Drogamendekotasunei buruzko Dokumentazio Zentroa (DDZ) Erredakzioa: Rossetta Testu Zerbitzuak S.L. Orrazketa: Itzultzaile Zerbitzu Ofiziala (Haee-IVAP) Diseinu grafikoa: Estudio Lanzagorta. Fotokonposizioa eta inprimaketa: Itxaropena S.A. Araba kalea 45 20800 Zarautz

Sexologiako Hiztegia: Zuzendaria: Nerea Sancho Esnaola. Abolkulari teknikoa: Itziar Alonso-Arbiol. Hizkuntza-arduraduna: Juan Kruz Igerabide Sarasola. Hizkuntza-begiralea: Iñigo Roque Eguzkitza. Hizkuntza-laguntzailea: Amaia Apalauza Olló. Euskal Herriko Unibertsitatea. Euskara Zerbitzua. Psikologia Fakultatea (Saila: Nortasuna, Balioespena eta Psikologia Tratamendua)

<http://kulturazientifikoa.blogspot.com.es/2014/05/kriminologiaren-oinarriak-helburuak-eta.html>